

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katoliški tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 46.

V Ljubljani, v četrtek, 26. februarja 1903.

Letnik XXXI.

Opomin Turčiji.

Dunaj, 25. svedana.

V soboto je dobil turški sultan v roko spomenico, ki sta jo sestavili avstrijska in ruska diplomacija glede reform v Macedoniji. Sultana v spomenici zahtevane reforme baje niso iznenadile, a tudi ne vznemirile, ker zahteve ne presegajo njegovih vladarskih pravic. Spomenica se glasi:

Avstro-ogrška in ruska vlada odkrito želita, da se odstranijo vzroki, ki že nekaj časa vzbujajo nemire v solumskem, kosovskem in monastirskem vilajetu. Prepričani pa sta, da je ta smoter mogoč le z reformami, ki morejo zboljšati razmere prebivalstva v onih vilajetih.

Kakor je nedavno turška vlada sporočila veleposlanikom v Carigradu, je sama spoznala potrebo, da s primernimi sredstvi skrbi za stroške izvrševanja zakonov in da odstrani obstoječe zlorabe.

Avstro-ogrška in ruska vlada pa menita, da bi bilo velike važnosti za mir in red v teh pokrajinah, ako nasvetujeta še nekaj novih reform. Vsled tega menita, naj turška vlada izvrši še naslednje reforme:

Vrhovni nadzornik more izvršiti svojo nalogo, ako ostane v službi več let in ga turška vlada ne odpo-kliče brez dovoljenja držav. Ta nadzornik dobi pravico, ako treba, da sam razpolaga s turškimi vojaškimi četami, ne da bi moral preje dobiti dovoljenje od osrednje vlade.

Vaiji bodo morali strogo izvrševati navodila vrhovnega nadzornika.

Da turška vlada reorganizuje policijo in orožništvo, bode potrebovala pomoči tujih veščakov. Orožniki bodo kristijani in mohamedani po razmerju prebivalstva v dotičnih krajih.

Kjer je prebivalstvo po večini krščansko, bodo poljski čuvaji kristijani.

Ker albanski zločinci nadlegujejo in napadajo krščansko prebivalstvo, in ker je večina zločincev in hudodelcev nekaznovanih, zato mora turška vlada takoj poskrbeti, da konec stori temu.

Vsled zadnjih nemirov v teh vilajetih je zaprtih več oseb, kar jako razburja duhove. Da se povrnejo normalne razmere, mora turška vlada pomilo-stitivse osebe, kiso zatožene ali obsojene zaradi politič-nih pregreškov.

Da morejo krajevni uradi redno poslo-vati, določil se bode za vsak vilajet pro-račun dohodkov in stroškov. Dohodki provincije, katere bode nadzo-ovala otomanska banka, so v prvi vrsti določeni za potrebe krajevne uprave, za plače uradnikom in vojakom.

Pobiranje desetine se mora pre-drugačiti in zakup desetine se odpravi.

To so torej zahtevane reforme, katere mora izvršiti turška vlada na povelje avstro-ogrške in ruske diplomacije, ki složno po-stopata v dogovoru in soglasju z drugimi državami.

Reforme se morajo izvršiti v treh vila-jetih ali okrajih, katerih središča so Solun, Monastir in Kosovo. Ti okraji obsegajo Ma-kedonijo, Staro Srbijo in del Albanije, torej velik kos turške zemlje na Balkanu. To ozemlje dobi precej samostojno civilno in vojaško upravo, ki jo vodi na več let ime-novani glavni nadzornik. Tega nadzornika imenuje turški sultan v dogovoru z drža-vami in ga ne sme odstaviti brez dovoljenja držav.

Evropski veščaki bodo preosnovali poli-cijo in orožništvo, dohodki vilajetov se bodo v prvi vrsti porabljali za domačo upravo. Vi-lajeti sicer ne dobe popolne avtonomije, ven-dar pa se uprava decentralizuje ter omeji oblast turške vlade. Pomenljivo je tudi, da avstrijska in ruska vlada zahtevati posebno varstvo krščanskega prebivalstva proti

divjim albanskim rodovom, ki so v posebni milosti pri sultanu in turški vladi. Ravno ta točka pa more biti turški vladi povod, da z izgovori na uporne Albance vse reforme od-loži ali pa jih toliko časa proučuje, da jo prisilijo meči in topovi. Zvijaje turške vlade so znane, izgovori njeni stereotipni, ker se še vedno zanaša na nejednost evropskih držav, ki imajo vsaka za se svoje koristi na Balkanu.

Abdul Hamid je fatalist, kateremu ne motijo spanja zlorabe v njegovi državi in ne kratki veselja klanje krščanskih podanikov. Ko bi bila Turčija sredi Azije, ukrotit bi pa-disah vstaje in revolucije tudi brez reform — s konjskimi kopiti in jeklenimi jatagani. Na njegovo nesrečo pa je Carigrad na nosu Evrope in Balkan pred pragom Avstrije in Rusije.

Turčija je sramota za vso omikano Ev-ro-po, in še večja sramota bi bila za Evropo, ko bi sedaj Turčiji ne pokazala svoje ener-gije, odločne volje, da se zatre suženstvo krščanske raje na Balkanu. Zato smo rado-vedni, kako hoče evropska diplomacija na Balkanu ohraniti »status quo«, ob enem pa izvesti označene reforme. Že leta 1880 je evropska diplomacija izdelala obširen pro-gram za reforme v turški državi. Na vapo-redu je bilo 377 točk, turška vlada jih je odobrila 185, a izvršila skoraj nobene. In ako sultan tudi sedaj avstrijsko-rusko spo-menico vtakne za ogledalo? Potem morda pade iskra v sod smodnika, da se razleti in marsikateri dedič na preži osmodi.

Carinski tarif.

(Gospodarski položaj posest-nikov v Avstriji sedaj in v bo-doče vsled novih carinskih tarifov Nemčije.

VII. Maslo. — Mleko.

Važen produkt iz naše živinoreje je tudi maslo. Naš izvoz masla je doslej malenkosten, ker v l. 1900. je znašal le vrednost 9.696.000 kron, namreč 58 000 kvintalov masla (surovega in kuhanega) od

katerega je šlo zopet največ v Nemčijo, to je 54.000 kvintalov v vrednosti 9.093.000 kron. Nemčija pa potrebuje na leto masla za 25 milijonov mark, in ga dobiva razen iz Avstrije, z Danskega in Rusije. Nemčija je torej tudi za naše maslo pripraven trg. Sedaj pa bo zvišana carina že deloma ovi-rala naš izvoz.

Zanimive so pri tej kupčiji številke, ki kažejo, da je naše maslo v vrednosti precej za onim, ki prihaja v Nemčijo z Danskega, katero nas od leta do leta bolj izpodriva na trgu z maslom, to pa, ker naše maslo ni tako fino, kakor ono z Danskega. To nas zopet opominja, naj delamo na to, da se kakovost našega masla zboljša. To smemo upati, ker mlekarke zadruge so oskrbljene s potrebnimi stroji — centri-fugami i. d., ki so neobhodno potrebni za izdelovanje finega surovega masla (putra). V tem oziru smemo upati, da si bo avstrijsko maslo priborilo s časom dobro ime. Prav vsepošno v tem oziru delajo Ogrji, ki so si z umnim maslarstvom osvojili trg v Orientu. Ogrska vlada pa tudi res veliko stori v povzdigo te produkcije. Pa tudi mi moramo vse storiti za zboljšanje te produk-cije, ker le s finim blagom si bomo mogli osvojiti maslovi trg v inozemstvu. Nemčija je povzdignila carino za 19 procentov. Se večja pa je nevarnost za izvoz masla v Nemčijo, ker tje prihaja v zadnjih letih precej masla iz Sibirije, in celo iz Avstralije, Ar-gentinije in Kanade. Te poslednje dežele pa so si osvojile masleni trg na Angleškem in tam izpodrinile maslo, katero je prihajalo na Angleško z Danskega; Danska pa bo svoje fino maslo potem toliko bolj usilje-vala Nemčiji. Skoro neizogibno pa bo potem misliti na porabo mleka za napravo sira, katerega je v Avstrijo, v državo, ki je pri-meroma najbolj pripravna za živinorejo, prišlo leta 1900: 33.000 kvintalov v vred-nosti 5.635.000 kron. Iz Avstrije pa se je izvozilo v istem letu sira le 3000 kvintalov v vrednosti 410.000 kron. Od teh 3000 kvintalov sira je šlo v Nemčijo 65 od-stotkov.

LISTEK.

Mladi pisatelj.

Spisal Cvetkovič.

Gospod Janko Kos je stopal ponosno po mestnih ulicah. Klobuk mu je prešerno tičal na razmršenih laseh, in oči so mu drzno krožile po množici, ki se je valila po mestnem tlaku, izprehajaje se v toplem večernem zraku. Mogočen ponos mu je počival na suhem podolgastem obrazu, kakor bi mu na čelu stale zapisane besede: »Jaz, Janko Kos, slovenski pisatelj!«

Čutil je v sebi duševno premoč nad to poulično tolpo in sladko se smehljajočo gos-podo, ki se zabava s puhlim besedičenjem, imel je ponosno zavest, da se je z današnjim dnevom otelo njegovo ime pozabnosti.

Njegov dušni proizvod, izum njegovega duha in možgan, je zagledal beli dan v enem najodličnejših mestnih listov. Njegova duševna lastnina je izšla lepo tiskana, da se tako izroči širšemu občinstvu, da se to na-alaja s plodom njegove bistroumnosti. Postal je učitelj svojega naroda, kazal mu bo pot prosvete, a zato čaka njega nesmrtna slava. Zivel bo večno v hvaležnem spominu po-tomcev!

»Trot!« Ta zaničljiva beseda mu je za-donela na uho in prekinila nit njegovih vo-ličastnih misli. V svoji gorečnosti ni gledal okrog sebe, zato ni videl, kako z vihtečo, iztegnjeno desnico, s katero je pritrjevalno spremljal svoje visoke misli, udarja gos-podično pred seboj po klobuku. Zardel je v hipu po vsem licu in zajeceljal zmeden: »Prosim, oprostite!« — Jezna sosedka se je okrenila proti njemu, in v njej je navdušeni Janko spoznal svoj ideal. — Oni jasni, go-lobičji očesi, sinji in svetli! Ah, Janka je vselej spreletelo sladko po vsem telesu, kar dar se je dvojica teh biserov zatopila vanj! — Postal je še bolj zmeden in osramočen, ponižan je odšel z veselega, razkošno svet-lega šetališča.

Stanoval je v umazanem, nizkem pred-mestju. Po potu je zopet sanjaril: Nizkoba, blato vsakdanjega življenja ne more doseči mene v silnem, božanstvenem poletu. Moje oči ne gledajo vsakdanjosti, zagledale so se v neskončno lepoto, jasne ideale, in tu moj duh srka opojno hrano. Odi profanum vulgus.

Po stopnjicah je odšel v svoje pod-strešno stanovanje in sedel k mizi. Navdušila ga je zopet radost nad vsepom: do-segel je čast, a s to je tudi zvezano gmotno blagostanje. Takšne misli se sicer ne stri-

njajo z ideali, a kaj hočemo! Danes je svet takšen; egoizem vlada na svetu, močnejši za-tira slabšega.

»Honorar!«

Kako se je včasih veselil mladi pisatelj Janko časa, ko si bo lahko s persom služil denarce! In ta čas je prišel; njegov spis je natisnjen, in vsa poštena uredništva plaču-jejo mladim, nadebudnim pisateljem honorar, ki naj jih navdušuje za nadaljno delo. Hej, kako je to lepo!

In Janko je samega veselja začel žvi-žgati in se postavljati na glavo sredi izbe.

„Glej jo no, rogovilo, kakšen pa je no-coj!“ Njegova gospodinja, malo šepava starka, je obstala med vrati in gledala čmerno ve-selega, razposajenega Janka.

»Mati, le ne jezite se, denar dobim, zato se veselim; ves dolg vam poplačam, in še mi bo ostalo.«

Gospodinja je nekaj zamrmrala, češ, da je tako že čas, da se plača, in odstopicala.

Janko pa je sedel k mizi, vzel papir in začel številiti:

Gospodinja	3 00 gld.
črevljarju, da zašije čevlje	1 20 »
krojaču, da zakrpa suknjo	80 »
za klobuk najmanj	1 50 »
skupaj	6 50 gld.

To je najnujnejše, kar mora biti; hono-rarja pa dobim gotovo več! Ali vraga, Slavki bi rad nekaj poslal, da mi ne zameri no-cojšanje nerodnosti. Klobuka si ne bom ku-poval, rajši pošljem njej lep šopek. Hlače se mi sicer tudi že svetijo, a morajo še po-čakati! Odprl se mi je nov vir dohodkov, hej, zdaj pojde vse! Kot baron bom oble-đen! Črn cilindar, moderne kravate, gos-podične bodo kar norele za menoj. Spodobi se tudi, da se iz radosti nad tem krasnim vapehom pošteno napijem. Pisatelja moram krstiti in sredi naliti! Uj-u u! Tobaka si ku-pim, sploh vse, kar bo treba!«

In tako je Janko storil še več sklepov, kaj si vse nakupi, ko potegne honorar.

Drugi dan pa je šel k uredniku onega lista, ki je natisnil njegov spis, po honorar, a tu je doživel smrtno razočaranje. Urednik ga je nekako visoko, a dobrohotno sprejel in mu povedal, da nima navade začetnikom plačevati honorarja! Potolažil ga je s tem, da je to že velika dobrota, da je sploh na-tisnjeno njegovo delo. To je bodrilo, čast, kaj bi še rad več?

Janko je sprevidel, da bi moral prav za prav še sam plačati za to, ker je bil natis-njen njegov spis. — Ko je prišel iz uredništva, je globoko vzdihnil. Klobuk je potisnil na čelo in odšel omahovaje v predmestje.

Tu pa je zopet resen opomin za nas, da gledé te produkcije kaj boljše ga dosežemo. Ali ni žalostno, da naša država s svojimi obilnimi planinskimi deželami, katere imajo le za živinorejo dane razmere, mora na leto toliko milijonov dati za tuj sir!

Prav poučen je tudi za nas odstavek v utemeljevalnem poročilu nemške države k novemu carinskemu tarifu, ki razpravlja o rentabiliteti mleka. V Nemčiji se spleča liter mleka pri podelavi v maslo z 8.63 vinarji, pri podelavi v sir pa z 10.49 vinarji, pri podelavi v fini namizni sir pa celo 19 vinarjev.

Tu treba misliti in klicati vlado in vse druge faktorje mlekarstva obrti: Učimo se in delajmo umno! Vladi pa smemo klicati: Daj nam potrebnih šol za izšolanje res vsposobljenih praktičnih sirarjev, daj nam večših učiteljev in nadzor-nikov za to stroko!

Da pa k nam prihaja toliko tujega sira, je poleg tega, da doma res ne izdelujemo kaj prida sira, tudi to krivo, da je bila carina na sir iz Italije tako nizka: le 5 gld. od sto kil.

Na mleko Nemčija ni naložila carine. Pač pa nam bo kazalo to storiti, ker l. 1900 se je mleka vpeljalo v Avstrijo za 76.000 K. Precej mleka pa prihaja k nam iz Ogrske, tako v letu 1901 celo 238.529 kvintalov.

Zahtevati moramo torej, da se na mlečne proizvode naloži carina na sto kil vsaj 30 K, da tako zabranimo tujo konkurenco.

Tudi iz Italije prihaja v poslednjih letih precej mleka k nam in zato moramo zahtevati, da se tudi na mleko naloži primerna carina.

Trst, Pulj in Reka morajo biti osiguran mlečni trg za naše primorske in kranjske mlekarje.

Istotako pa se mora z vso odločnostjo zahtevati, da se na margarin — umetno maslo nastavi visoka carina, ker doselej (čujte!) je znašala za 100 kil — 1 gld.! Ker se margarina silno veliko uvaža, je škoda za nas jako velika. Kolikor več se porabi umetnega masla, toliko manj se more potem prodati naravnega masla in za toliko mora bolj padati v ceni na trgu naš pridelek. Zahtevati moramo torej visoko carino na margarin, vsaj 30 če ne 50 kron na 100 kil.

Istotako pa moramo tudi naložiti visoko carino na tolače, ki se porabljajo pri napravi umetnega masla. Ti so: palmino olje, olje iz kokosovega oreha in sesamovo olje, katerega blaga mnogo prihaja iz Amerike.

Naše državne vlade dolžnost pa bodi, da posnema druge države — ne bom govoril o Ameriki, Kanadski, in drugih — le bližnjo sosedno ogrsko državno vlado naj posnema, ki dovoljuje res veliko koncesij na železnica eksportnemu blagu. Saj je notorično, da mnogo blaga iz daljnega juga Ogrske v Nemčijo ne plača skoro nič več transportnih stroškov, kakor iz severnih naših kronovin.

Da! celo naše državne železnice so privolile ondotnim eksportom tako nizke cene, da enakih našim lastnim ne privoljujejo.

Carina bodi v varstvo naši produkciji, vlade skrb pa bodi, da omogoči naš izvoz in s tem ojači naše kmetijstvo v trdem boju svetovne konkurence.

Fr. Povše.

Novačenje v Avstriji ni odgodeno.

Po dunajskih listih smo včeraj posneli vest, da se radi nenormalnih razmer ter v smislu v avstrijski zbornici sprejetega predloga poslanca Chiarija odgodi letošnji vojaški nabor tudi v Avstriji, da se tako vrši istodobno novačenje v obeh polovicah. Ta vest se je pa sedaj izkazala kot neresnična. Dunajski uradni list „Wiener Abendpost“ piše namreč v včerajšnji številki o tej zadevi sledeče: „Razni listi so izražali mnenje, da bo imela odložitev nabora na Ogrskem za posledico enako naredbo tudi za v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele. Temu nasproti se opozarja, da se je § 2. vojne predloge ravno z namenom, da bi se prišlo v okoliš takemu, interesom prebivalstva škodujočemu koraku, dopolnil v tem smislu, da se dovoljuje novačenje, dejanska uvrstitev no-

vincev, namreč redni poziv v vojaško službo, pa je odvisna od tega, koliko novincev da ogrska polovica.“ Z drugimi besedami se to torej pravi, da se pri nas vojaški nabori vkljub odgoditvi na Ogrskem vrše ob naznanjenem času, in le k izvrševanju službe bo pozvanih v sorazmerju toliko, kolikor jih bo dala Ogrska.

Vladni glas o premembli v ministertvu.

Z znano vestjo o vstopu poslancev dr. Kramarja in dr. Derschatta v Koerberjev kabinet se peča tudi uradni »Pester Lloyd«. Vesti, ki jo pribučuje, se vidi na prvi hip, da je izšla iz dunajskih vladnih krogov. Smisel njena je naslednja: Neumorno in vspešno delovanje ministra dr. Rezka, posebno pa njegovo posredovalno delo mej vlado in Čehi, je na nemški strani vzbudilo željo, da bi tudi Nemci imeli svojega zastopnika v kabinetu. Ti želji, ki pa je le bolj izraz osebnih aspiracij, je sedaj silno težko ustreči, dokler na Češkem vsaj za silo ni doseženo sporazumljenje. Ta zadeva je pa v tem hipu neizvedljiva, ker so se radi nujnih gospodarskih vprašanj morala zapostaviti narodnostna vprašanja. Ministeraki predsednik Koerber ni o tej premembli z nikomur govoril ali se pogajal ter izjavlja, da so vse te govorice le gole izmišljotine.

Čehi in vlada.

Izvršilni odbor mladočeške stranke je imel, kot smo že javili, predvčeršnjim v Pragi važno posvetovanje, ki je trajalo 5 ur. Posvetovanja se nista udeležila poslanec Pacak in dr. Stransky, čeravno je bil poslednji ob tem času v Pragi. Razgovor je bil najprej o dopolnilnih državnozbornskih volitvah, glavna točka pa je bila razprava o določitvi nadaljne taktike. Poročal je o tej točki posl. dr. Kramar, ki je najprej povedal, da je vest o njegovem pozivu v Koerberjev kabinet gola izmišljotina, potem pa podal obširno sliko parlamentarnih razmer. Razvila se je nato živahna debata v katero je posebno posegal poslanec Fořt. Radikalci in oportunisti so po svojih zastopnikih razvijali posebne nazore. O končnih sklepih listi seve ničesar ne poročajo, ker so strogo tajni, vendar se javlja izza kulis, da se je z ozirom na stališče stranke napram vojni predlogi ter z ozirom na zadnje vladne finančne operacije vobče naglašalo, da bi bila obstrukcija sedaj ne samo času neprimerna, marveč naravnost neumestna, ker se položaj dá izrabiti za celo vrsto nujnih zahtev.

Iz ogrske zbornice.

V včerajšnji seji ogrske poslanske zbornice se ni prišlo do zaželjene sprave mej vlado in opozicijo, marveč se je nasprotno pokazalo, da opozicija še ne odneha. Govoril je v včerajšnji seji samo Barabas, član Košutove stranke. V prvem delu svojega izvajanja je govornik obžaloval, da vsi mnogi argumenti in dokazi niso še prepričali vlade o krivdnosti njene zahteve. Vladna stranka se popolno po krivici sklicuje na to, da zastopa večino prebivalstva, kajti ogromna večina prebivalstva se je izjavila proti vojni predlogi.

Nadalje je govornik mej frenetičnim odobravanjem od strani somišljenikov odločno protestiral proti razširjajočim se vestem, češ da bo opozicija vrgla svoje orožje mej staro šaro. Nasprotno je resnica; vlada sta na razpolago le dve poti: ali umakne vojni predlog, ali pa razpusti parlament. S temi besedami je govornik povedal vladi, da opozicija ne odneha, dokler se ji ne izpolni želje. No, v ogrskem parlamentu ta grožnja ni neizvedljiva. Če pomislimo, da v smislu poslovnika za ogrsko poslansko zbornico predsednik ne sme nobenemu govorniku vzeti besede in ga mora zbornica poslušati, dokler hoče govoriti, je pač umevno, da sami Košutovci lahko še nadaljujejo obstrukcijo cele mesece. Treba je za vsako sejo le enega poslanca, ki more vztrajati na govorniškem odru tri ali štiri ure, pa je seja završena za isti dan. To je pa tem lažje mogoče, ker Košutovec v tem oziru krepko podpirajo ostale opozicijske stranke. — Vlada doslej seve še ne veruje tem grožnjam Košutovcev in poroča navzgor, da je to le šala, ki bo kmalu doigrala svojo ulogo, toda sedaj bo pa že morala resneje premišljati o sredstvih, s katerimi bi se dala odvrniti večja nesreča.

Reorganizacija grške armade.

V grški zbornici je vojni minister polkovnik Lympitis predložil razne načrte glede preuredbe grške armade. Najvažnejše določbe so mej drugim te-le: Doba prezentne službe se zniža na 16 mesecev. Vsako leto se pozove pod orožje in sicer v mesecu maju, 36.000 mož, ki se udeležijo velikih vaj. Za preskrbo vojnega materiala se osnuje poseben fond, v katerega se bodo mej drugim stekali dohodki iz monopola za razstreljivo tvarino. Najvažnejša in največjo pozornost vzbujajoča pa je zahteva, da se vzame prestolonasledniku

v hovno poveljstvo in poveri zopet vojnemu ministru. Minister vtemeljuje to zahtevo s tem, da je uprava armade nemogoča, če ni pod vodstvom vojnega ministra.

Iz brzojavk.

Grof Paar, cesarjev generalni pobočnik, stopi baje v kratkem v pokoj. Namestnik mu bo dunajski vojni poveljnik grof Uexküll. — Delegacijsko zasedanje se vrši tudi letos, kakor druga leta, v maju. Delegaciji se zbereta letos na Dunaju in bota zborovali istodobno z avstrijskim parlamentom. Pripravljalna dela pri skupni vladi so že v tiru. — Mladočeški klub v državnem zboru ima v petek pred zborniško sejo ob 10. uri klubovo sejo, pri kateri se bo končno sklepalo o nadaljnji taktiki. — Gosposka zbornica se peča danes popoldne z vojno predlogo. Vse tri stranke zbornice bodo oddale primerne izjave. — Chamberlain v Južni Afriki. V Kapstadtu je Chamberlain baje izjavil, da je voljan pomilostiti vstaške vodje in druge vstaše, ne dovoli jim pa državljanskih pravic. — Položaj v Maroku. Iz Tangerja javljajo: Pretendent Bu-Hamara je ponudil sultanu mir, ako odstrani z dvora vse Evropejce, ostati pa more neovirana trgovina z Evropo. Sultan je baje to ponudbo odklonil, valed česar vlada mej Marokani velika nevolja. — Volivna preosnova z Nizozemsko. V nizozemski zbornici so te dni liberalci in socialni demokrati vložili predlog za premembo volivnega reda: voli naj vsak samostojni 21letni možki in ženska za prvo in drugo zbornico. — Nesklapnost nemškega državnega zbora se je udeležilo celih šest poslancev. Seveda se seja zopet ni mogla vršiti. — Stejn, bivši predsednik Oranje države, se namerava vrniti v Južno Afriko.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. februvarija.

Papeževa petindvajsetletnica se bo obhajala v ljubljanski škofiji, kakor smo že objavili, v nedeljo dne 8. marca. Poleg te splosne slavnosti se bo pa praznovala petindvajsetletnica kronanja papeža še posebej v ljubljanski stolnici dne 3. marca ob šestih uri zvečer. Pri slavnosti bodo peli združeni cerkveni zbori ljubljanski. Vspored priobčimo v kratkem, za danes pa opozarjamo ljubljansko prebivalstvo, da se te slovesnosti udeleži v mnogobrojnejšem številu, da tako počasti plemenitega poveljarja svete cerkve.

Tržaško koperski škof dr. Nagel je izdal pastirsko pismo v latinskem, slovenskem, laškem in nemškem jeziku. V pastirskem pismu pravi mej drugim: »Brezdvomno imaš pravico in dolžnost ljubiti in gojiti svoj narod in svoj materni jezik. Toda ti nisi sam na svetu; tvoj sosed, ki govori drug jezik, ima jednako pravico, in kjerkoli se snideta, velja vama svetopisemska beseda: »Karkoli nečeš, da drugi store tebi, tudi tine stori drugim.« S tem je izključeno vsako škovanje in hujskanje proti drugim. Ohranite si torej sveto priprostost ter živite in delajte v krščanskem duhu. Tudi to velja vsem, še posebej pa tistim, ki imajo več upljava v občini. Nikdar pa ne smete zanašati narodnostnega nasprotstva na cerkveno polje, ker cerkev je mati vsem kristjanom brez razlike narodnosti, ali pa v hišo božjo, kamor se shajate k službi božji. Ne ponižujte te Matere svoje, sv. Cerkve, da bi jo hoteli zlorabiti za sebične namene. Cerkev nima poklica, da bi pomagala eni narodnosti do premoči nad drugo, marveč njen poklic je rešiti duše vseh. Naj bi posebno poslednji stavek upoštevati Lah, ki so hoteli slovenščino izriniti iz tržaških cerkva in so tako zakrivali mnogo sedanjega boja na cerkvenem polju v Trstu in okolici.

Umeščen bo 1. marca na župnijo pri sv. Magdaleni v Mariboru čast. gosp. dekan Simon Gaberc. Istega dne bo umeščen tudi č. g. Jožef Čede na župnijo Studenice.

Imenovan je okrajnim živinozdravnikom v Slov. Gradcu veterinarski asistent g. Korošec.

Učiteljske vesti. V seji dež. šolskega sveta dne 19. t. m. sta bila imenovana nadučiteljem za Ihan učitelj g. Fr. Jordan

v Razdrtem, za definitivno učiteljico na Raki pa prov. učiteljica gđ. Terezija Ivandič v Loškem potoku. Premesčena je učiteljica gđ. Ivana Velepich iz Šempetra na Krasu v Postojno. Definitivni so postali na sedanjem mestu učitelja g. Ivan Strukelj v Robu in Frid. Žebre na Skaručini ter učiteljice gospodične Helena Debevec v Križah pri Trzinu, Marija Perharc v Vel. Pudlogu in Mar. Simončič v Železnikih. V stalni pokoj je stopil nadučitelj gospod Josip Bozja.

Slovenski romarji so se danes opoldne odpeljali v Rim. Od kolodvora v Šiški se jih je odpeljalo 60, do Trbiža se jih pa še mnogo pridruži. Ob polunoci se združijo v Pontebi z Dunajčani. Želimo jim srečno pot in sreden povratek!

Slovenski klerikalci in jubilej sv. očeta. Praška »Politik« je priobčila neko vest, da so se preteklo nedeljo vršili v Ljubljani protestni shodi proti liberalcem, ker se z občinskimi svetom na čelu hočejo absentirati od proslave sv. očeta. Očividno je »Politik« napačno razumela naš sobotni poziv na ljubljanski občinski zastop. »Narod« naj bo torej pomirjen. Se bomo že še zmenili, ako se ljubljanskemu občinskemu zastopu ne bo zdelo vredno spomniti se tako važnega jubileja, in ljudstvo bo tako le še bolj podkrepjeno v tem, kako prav ima katoliško-narodna stranka, da se z največjo odločnostjo bori proti onim — ki niti poglavarja katoliške cerkve nočejo počastiti in v tem svojim glasilom »Slov. Narodom« ostajajo celo za drugogverci in židi. Na »Narodovo« opombo: »Večje oslarije si ne moremo misliti, kakor bi bilo zahtevanje, naj papeža časte in slave tisti, katere papeževi uradniki proglašajo za brezverce, za sovražnike cerkve in papeža ter odpadnike od Kristusa« — izjavljamo, da drugače ne moremo nazivati tistih, ki se strinjajo z znanimi protiversekimi, iz protestantskih brošur prevedenimi »Narodovimi« pamfleti in »Narodovimi« psovskami na sv. očeta, stvar okusa ljubljanskega občinskega zastopa in mož, ki sede v tem zastopu, pa je, akose hočejo v tej zadevi strinjati z »Narodom«. Priporočamo jim, da bero knjižico »Naši liberalci«, v kateri je zbirka »Narodovih« izbruhov, da spoznajo, v kaki družbi se nahajajo.

Strahopetni liberalci, pokaži se! Iz Idrije. V »Slov. Narod« z dne 21. febr. t. l. trdi neki idrijski liberalci o meni, da sem »nesramno lažnjivo človeče« in da lažem, »kakor da bi ne imel prav nič vesti.« Dopisnika, ki se skriva za dr. Tavčarjev hrbet, javno pozivljem, da naj ima vsaj toliko poguma, da me ne bo le obrekoval, temveč da bo tudi naznanil svoje ime, da mu dam priliko pred sodiščem mi dokazati laž. Ako pa tega nestori, imenujem ga javno nesramnega obrekovalca in strahopetnega pobalina, ki za plotom skrit meče blato na poštene ljudi. Strahopetni liberalci pokaži se očitno, da Te bomo vsaj poznali, če ne — pa feji! Tebi in vsej Tvojej bandi! — Jožef Novak, c. kr. učitelj.

Slovenija v Pragi. Iz Prage se nam piše: Oni nepopisni vžitek, ki ga občuti oko in srce pri opazovanju krasne prirode slovenske dežele, skušala je umetnikova roka ponuditi obiskovalcem praške sokolske dvorane povodom predpusne zabave »Sibirenek«. V ozadji videl se je vekoviti sivoglavi Triglav, tu zopet deroča Soča s svojimi valovi, tam zopet ljubljanska ravnina, zapuščen kras in podzemeljske vode Pivka, Unec, Ljubljana in reka Timav. Kako lepo se je tukaj videla Postojna in svetovnoznana podzemeljska duplina, blejsko jezero in otok s cerkvico Matere Božje, v kateri se nahaja oni čudodelni »zvonek tužeb«. Kako so se odlikovala tu belopeška jezera z Mangartovo skupino gora in sv. Višarje! Videti so bili tukaj grbi slovenskih dežel in mest, pred vsem Ljubljana, in napis »dobro došli« je vabil goste. Člani odbora so bili oblečeni v narodno gorenjsko obleko in ravno tako so imele društvenice telovadnega društva skozi le narodno obleko slovensko in bele »peče«. Razun Gorenjcev, Notranjcev in Dolenjcev videl si tukaj Stajerce, Korošce in Primorce.

Carigrad, 26. februarija. Sultan je odredil, da se v Albaniji zbere večja vojaška moč, da zatre od Albancev nameravane revolte. Z ostanovanjem dveh husarskih polkov se namerava sultan opustiti svoje albanske telesne straže, ako bi bil primoran nastopiti proti Albancem. Čuje se, da se je albanska opozicija proti reformam že precej pomirila in se je posrečilo pridobiti za mir tudi albanske odličnjake.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Potres na Češkem. V Graslích in okolici ter v saškem gorovju je bilo občutiti 24. t. m. močne zemeljske sunke, spremljane s podzemeljskim bobnenjem, vendar ni povzročil potres nikake škode. — Iz Vezuva se je pričel dvigati pepel. — Umrl je v Petrogradu rimskokatoliški nadškof metropolit Klopotoski. — Umor v Milanu. Včeraj po noči sta dva neznanca na cesti umorila blagajnika banke d' Italia. — Zaročil se je, kakor se poroča iz Budimpešte, 65 stari minister za Hrvatsko Czech z vdovo Julijo Pab. — V bolnici okradena je bila na Dunaju Magdalena Eichert. Neka Ludovika Smiczko, ki je ležala v obližju, ji je ukradla hranilnično knjižnico za 2000 K in pobegnila. Eichert je skoro na to umrla. — Vlaka trčnila sta pri Bexu (Ohio). Del osebnega vlaka je zgorel. Stirje poštni uradniki so zgoreli.

Petleten deček samomorilec. V vasi Grbavec pri Grubišnem polju se je dogodil nastopni veležalcstni slučaj vsled nepaznje in nemarnosti starišev. Gospodar Stevo Hanževački je bil odšel v somenj, a je bil tako napreviden, da je pustil na steni viseti nabasan revolver. Njegov petletni sinko Ivan je prišel do ubijalnega orožja in se igral z njim. In igral se je dalje in dalje, ker ni bilo nikogar blizu, ki bi bil opozoril otročiča na nevarnost. Deček je začel tolči z revolverjem ob mizo. Revolver se je sprožil in zrno je prodrlo nesrečnemu dečku v prsi in ga smrtno ranilo. Deček je trpel eno noč in en dan, a došli zdravnik je izjavil takoj, da ni rešitve za dečka. Deček je v mukah izdihnil svojo dušo. To je zopet tako en slučaj, ki naj bi služil v svarilo starišem in vsem onim, ki imajo v svoji hiši orožje.

S snegom zastrupilo se je osem šolarjev v Nšu. Med potom v solo jedli so, da bi si žejjo ugasili, sneg, ko so pa prišli v šolo, so jeli tožiti, da jih grozno ščiplje. Otroci leže sedaj smrtno nevarno bolni in kažejo se simptomi slhni zastrupljenju z opijem. Zdravniki si ubijajo glave, kako je prišla strupena snov v čisti sneg.

Armenski časnikar ustreljen v Benetkah. Veliko pozornost vzbuja morilski napad na armenskega časnikarja Arpiara Arpiarana v Benetkah. Arpiar Arpiarjan je eden najduhovitejših in najodločnejših borilcev za pravice Armencev. On je jako izobražen, govori popolnoma italijansko, francosko in angleško ter velja kot sedanjji najboljši armenski pisatelj. Ko so Turki strahovito morili Armence, je pobegnil v Carigrad, odtod v Pariz in London, in slednjič v Benetke, kjer so mu pomagali redovniki mehitaristi, da je izdal armenski list, ki se je zelo razširil. Turki so sklenili, ugonobiti tega svojega nasprotnika. Dva morilca sta prišla v Benetke, kjer sta se v samostanu in v stanovanju Arpiarovem izdala kot armenska delavca, ki iščeta pomoči. Tako sta zvedela, kod in kdaj hodi Arpiar iz stanovanja. V nedeljo zvečer sta ga v ozki ulici pričakala in ustrelila. Na smrt ranjen leži Arpiar Arpiarjan v bolnišnici.

Telefonska in brzojavna poročila.

Volivni boj v Šmarjah pri Jelšah.

Šmarje, 26. febr. Zadnje občinske volitve so bile razveljavljene. Danes se vrše nove volitve. Tretjemu razredu se ne pusti voliti. 80 kmetov stoji pred občinsko pisarno. Brzojavno pritožbo poslali na okrajno glavarstvo. Razburjenost nad županom Ferlincem obča. Podrobnosti sledé.

Šmarje, 26. februarja. Občinske volitve pred določenim časom zaključene. Poslali pritožbo na okrajno glavarstvo. Volivcem se ne pusti več voliti.

Beljak, 26. febr. Slovenskemu klubu prostori v hotelu Meran

odpovedani, gostilničarju preteli vse-nemci z groznim bojkotom in nasilstvom.

Dunaj, 26. febr. V notranji politiki so se razmere tako zasukale, da je upanje, da se bodo razprave držav. zbora neovirano nadaljevale. Mladočehi ne bodo obstruirali in če bodo tudi jutri zahtevali, da se reši eden ali dva nujna predloga, vendar ne store tega vsled obstrukcionističnih vzrokov, ampak da ni prehod prehiter. Radi tega je upanje, da se proračun in nagodbena predloga mirno reši.

Dunaj, 26. febr. Jutri se bo pečala državna zbornica s češkimi nujnimi predlogi. Nemški poslanci s češkega bodo interpelirali radi navala na češko posojilnico v Pragi.

Dunaj, 26. febr. Gosposka zbornica je danes rešila vojno predlogo.

Dunaj, 26. febr. Danes je na vseučilišču zopet prišlo do pretepa mej katoliškimi in nemškonacionalnimi dijaki, kateri so napadli katoliške dijake. Več dijakov je ranjenih. Policija je posegla vmes in aretirala nekaj dijakov.

Dunaj, 26. febr. Bivši liberalni občinski svetnik dr. Biks je obsojen radi krive na tri mesece.

Dunaj, 26. febr. Pri neki novi zgradbi je podsulo dva delavca. 50 ur že delajo na njihovi rešitvi, ne da bi se posrečilo ju doslej rešiti. Cesar je naročil, naj se mu naznani, ako se bo posrečilo ju rešiti.

Praga, 26. febr. Danes se je končala obravnava proti ponarejalcu plemiških listin Metzkiju. Obsojen je bil, da je v devetih slučajih ponaredil listine, radi razžaljenja ministra Rezka, kateremu je očital, da je njegov sokrivec, in radi razžaljenja preiskovalnega sodnika in sodniškega zdravnika na tri leta ječe postrene s postom.

Budimpešta, 26. febr. Tudi danes mora minister Fejervary ostati v postelji. Zdravniki pravijo, da bo jutri že mogel zapustiti sobo.

Budimpešta, 26. febr. Mej večrajšnje sejo poslanske zbornice je postalo ministru Fejervaryju nakrat slabo. Prenesti so ga morali v njegovo stanovanje.

Pariz, 26. febr. Spomenik za Zolo bo izvršil pariški kipar Charpentier.

Rotterdam, 26. febr. Radi stavke železničarjev so vsi večji kolodvori in javna poslopja zasedeni z vojaštvom. Vojaki ne dobe nobenega dopusta. Od voditeljev stavkajočih se ne sprejme na poštah nobene brzojavke več.

New Jork, 26. febr. Neki meksikanski milijonar je meksikanskemu predsedniku dal 50 mil. dolarjev za poravnaje dolgov Meksike.

Listnica uredništva:

„Več naročnikov“: Prosimo, poročajte! Povsod ne moremo biti poleg. Prav hvaležni Vam bomo za podatke in za poročila. Tajnost zadržana. — Mirna: Koncert dotičnih tamburašev se je že vršil. Kadar bo zopet kak tak koncert, naznamo natančno dan in uro med „Ljubljanskimi novicami“.

Umrli so:

23. febr. Rudolf Tormin, c. in kr. podpolkovnik v p., 83 let, Lingove ulice 2, ostarelost.
24. febr. Antonija Skofic, zasebnica, 73 let, Poljanska cesta 24, pljučnica.

V bolnišnici:

21. febr. Florijan Kastelic, gostač, 80 let, Insuffientia cordis.
22. febr. Mihael Meršnik, kajžar, 37 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
25.	9. zveč.	744.6	4.6	sl. svzh.	jasno	0.0
26.	7. zjut.	743.3	0.1	sl. sever	pol. obl.	
	2. popol.	742.6	9.4	p. m. jzab.		

Srednja včerajšnja temperatura 3.5° normale, 0.8°.

— Obdržnato dajo Mautner jeva napojena semena za krmsko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mauthnerjeva zele-njadna in cvetlična semena.

Dunajska borza

dné 26. februarija.

Skupni državni dolg v notah	100.80
Skupni državni dolg v srebru	100.80
Avstrijska zlata renta 4%	120.95
Avstrijska krona renta 4%	101.10
Ogerska zlata renta 4%	121.15
Ogerska krona renta 4%	99.60
Avstro-ogerske basočne delnice 600 gld.	15.70
litne delnice, 160 gld.	685.—
Londonska vista	240.—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.02½
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonodor)	19.07
Italijanski bankovci	95.40
C. kr. cekini	11.80

Zitne cene

dné 26. februarija 1903

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.58	do 7.59
Rž za spomlad	6.91	6.92
Koruzna za maj - junij 1903	—	—
Oves za pomlad	6.34	6.36

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.58	do 7.59
Pšenica za oktober	7.59	7.60
Rž za april	6.65	6.66
Oves za april	6.09	6.10
Koruzna za maj (1903)	6.18	6.19
Koruzna za julij	6.23	6.24

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 8.20	do 8.60
južne železnice	7.60	8.—
Rž	6.80	7.10
Ječmen	6.30	7.20
ob Tisi	6.40	7.75
Koruzna ogrska	6.25	6.55
	6.30	7.75
Cinkvant	7.35	7.45
	6.90	7.30
Oves srednji	6.55	6.75
Fizol	7.—	14.—

Zahvala.

Slavna posojilnica borovniška blagovolila je podariti za revne učence tukajšnje šole znesek 2 K, v isti namen izročili so gg. prireditelji predpustne „frohtarske“ veselice znesek 102 K, za katera blaga darova se podpisano šolsko vodstvo v imenu revne šolske mladine najtopleje zahvaljuje.

Šolsko vodstvo v Borovnici,
dné 25. svečana 1903.

Priporočilo!

Umetni in trgovski vrtnar Alojzij Korsika

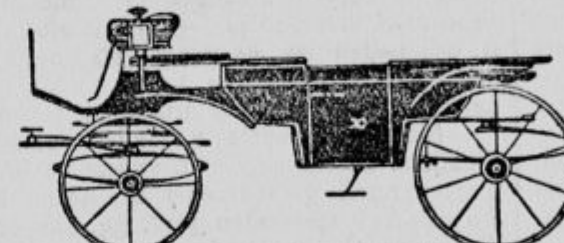
priporoča svojo bogato **semensko zalogo**, katera je edina na Kranjskem, strokovno urejena semenska trgovina, ter ima vsa **krmska, zelenjadna in cvetlična semena**, prava in dobro kafilna, za katero kakovost jamčim, nadalje imam mnogovrstne **ovetlice v loncih**, sveže in suhe **palme**. Izdelujem tudi sveže in suhe **vence** in **šopke** z trakovi in napisi in vse sploh v mojo stroko spadajoče predmete po najnižjih cenah. — Ilustrovani cenik za l. 1903 se dobi brezplačno.

Za obilno naročbo se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

240 10—1

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. 125 8—4

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Razglas

V svrhu oddaje še ostalih del, to je:

1. zidovni oboki,
2. dela v cerkvenem čolnu, prezbiteriju in v prizidkih,
3. na koru za orglje,
4. dozidanje zvonika

pri kuracijski cerkvi v Trnju, občina Št. Peter na Krasu, vršila se bode **manjševalna dražba v četrtek, dné 5. marca 1903 ob pol 9. uri dop. na lici mesta**, to je v Trnju.

To se daje podjetnikom, kateri se zanimajo za ta dela, s pristavkom vedeti, da so načrti in proračun do 4. marca 1903 pri podpisnem uradu na vpogled razpoloženi.

C. kr. okrajno glavarstvo v Postojni,
dné 23. svečana 1903.

Lep stavbeni prostor

na pripravnem prostoru blizu justične palače

se prodaja.

Več se poizvé pri g. Frano Čudnu, urarju v Ljubljani. 247 1—1

Pozor živinorejci!

Gosp. Bader, veleprekupec za živino je brzojavno obvestil županstvo na Rakeku, da potrebuje mnogo velikih in teških volov, zato dojde dné 2. sušca t. l. to je v ponedeljek na Unec v sejem

voli nakupavaf.

Naše živinorejce toraj obveščamo z ozirom na to, ker se je velika živina že eló poprodala, da bo vsakdo lahko tam prodal velike vole. 248 1—1

Stanovanje s hrano

išče gospodična

pri pošteni rodbini s l. marcem. — Ponudbe upravništvu »Slovenca«. 248 3—2

Izvrstna polenovka

(štokfiš)

223 3—3

se dobi vsak dan v Kolodvorskih ulicah št. 8. pri Valentinu Sitarju.

Dobre ure cenó s 3letnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatnino

Most (Brux) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3.75

Prave srebrne rem. ure „5.80

Pristne srebrne verižice „1.20

Budilniki iz nikla „1.95

Moja trdka je odlikovana s

s c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na

razpolago na tisoče priznanskih

pisem. — Cenik s podobami

brezplačno. 573 190—85

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promose za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubalgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 165